

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЗАСТОСУВАННЯ ІКТ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Янковська Інна Миколаївна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики початкового навчання
педагогічного факультету,
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова,
jankovskaya@ukr.net

Сучасний час ставить вимоги перед сферами життєдіяльності людства щодо залучення інформаційних технологій. Освіта тісно взаємопов'язана та взаємозумовлена з інформатизацією суспільства. Інформаційні засоби стають невід'ємною частиною освітнього процесу, як в Новій українській школі так і в закладах вищої освіти. Сучасний вчитель зобов'язаний володіти сучасними комп'ютерними технологіями, інформаційною грамотністю. Сприяти підвищенню загального свого рівня, з метою спілкування з учнями на сучасній мові та використання інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ), як інструмент ефективного управління в освітньому процесі сучасної школи, який спричинить забезпечення мотивації та успіху навчання здобувачів освіти.

В Концепції нової української школи акцентується увага на застосування ІКТ, з метою забезпечення успіху навчання, розвитку пізнавального інтересу учнів. Виконання вимог концепції вчителем початкових класів передбачає ефективне використання ІКТ, його потужного потенціалу під час викладання освітніх галузей в сучасній школі. Варто звернути увагу на акцент щодо використання ІКТ, яке має здійснюватися шляхом безпечного, дозованого використання з залученням здоров'язбережувальних технологій, виконанням санітарно-гігієнічних норм роботи та поведінки учнів.

Серед низки ключових компетентностей здобувачів освіти Нової української школи передбачається формування інформаційно-комунікаційної, з метою для подальшого застосування творчого потенціалу особистості, а також соціалізації в інформаційному суспільстві. Сучасний вчитель НУШ має бути готовий до формування такої компетентності учнів, враховувати психолого-педагогічні аспекти ефективного використання інформаційно-комунікативних технологій. Психолого-педагогічні аспекти взаємодії здобувачів освіти і ІКТ розглядаються з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного, розумового розвитку особистості. Оскільки, організація освітнього процесу у початковій школі здійснюється ретельною підготовкою вчителем, а саме підбір методик, технологій, методів, прийомів, форм роботи, засобів, які націльно спрямовані на формування ключових компетентностей здобувачів освіти, на розвиток якостей особистості, для всебічного гармонійного розвитку.

Ряд науковців (О. Кивлюк, В. Коткова, Л. Петухова, О. Співаковський) у своїх працях розглядали психолого-педагогічні аспекти використання ІКТ, вказуючи на залежність умов від кожного конкретного напрямку інформаційно-комунікативних технологій у навчально-виховному процесі сучасної школи. Автори акцентують увагу на важливість впливу на особистість учнів, на

підсилення мотивації навчання, активізації навчального процесу, отримання додаткової навчальної інформації, урізноманітнення форм і методів роботи з учнями [1].

Інформаційно-комунікативні технології в початковій школі, А. Стеценко розглядає, як сукупність різноманітних технологічних інструментів і ресурсів, котрі є ефективними засобами комунікації та інформації, яку можна накопичувати, передавати, зберігати, керувати задля створення умов ефективного учіння здобувачів освіти початкової школи [2, с. 8].

Більшість прикладних комп'ютерних програм навчального характеру використовують ігровий підхід до навчальної діяльності в початковій школі, з метою підвищення інтересу та зняття психологічного напруження.

Однак, у фахівців викликає тривогу таке явище, як комп'ютерна залежність. Вона має негативні наслідки, оскільки впливає на соціально-психологічне здоров'я особистості. Тому, для вчителів є важливим бути обізнаними з психолого-педагогічними рекомендаціями щодо профілактики комп'ютерної залежності учнів.

Під час організації освітнього процесу в початковій школі для вчителя є необхідним знання про психологію пізнавального процесу дитини (відчуття, сприймання, увага, пам'ять, уява, мислення, мовлення), оскільки будь-яка діяльність людини не можлива без таких інтелектуальних здібностей, як запам'ятовування, обмірковування, висловлювання.

Наступним важливим аспектом використання ІКТ в початковій школі є людська особливість сприймати навколишній світ. Враховуючи, що ці процеси у людей відбуваються по різному, суспільство ділиться на візуалів, аудіалів, кінестетиків, вчитель початкових класів має добре орієнтуватися у підборі методів взаємодії з учнями.

На сучасному етапі освіти варто відзначити ще один з важливих аспектів, який має врахувати вчитель початкових класів – це теорія поколінь (Вільяма Штрауса і Ніла Хоува), в якій відбувається умовний поділ сучасних школярів за роками народження, так 2010–2020 роки це діти покоління альфа.

Нове покоління приваблюють нові цифрові технології, які допомагають їм оволодівати інформаційним простором. Однак, підвищена зацікавленість сприяє впливу зовнішнього середовища, що несе в собі не завжди позитивну взаємодію на психічний стан дитини. Рівень безпеки інформації з інтернет-простору мають прийняти до уваги як вчителі, так і батьки учнів.

Отже, психологічні принципи взаємодії здобувачів освіти з комп'ютером мають бути враховані вчителем під час організації освітнього процесу в початковій школі через впровадження здоров'язбережувальних технологій, які направлені на збереження та зміцнення здоров'я учнів. Важливим завданням вчителя під час підготовки до застосування ІКТ на уроках в початковій школі є створення умов відсутності негативної дії на здоров'я молодших школярів, це врахування гігієнічних норм і правил застосування в освітньому процесі ІКТ, дотримання методичних рекомендацій МОН України щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій в закладах загальної середньої освіти,

використання вправ ерг-аеробіки, фізкультхвилинки, як елементи загальної гімнастики з музикальними та танцювальними елементами. Позитивні емоції в учнів викликає метод гри, тому для ефективного посилення пізнавальної активності учнів засобами ІКТ важливо використання гри, як вчителем, так і батьками. Головне – не зашкодити, а допомогти, щоб ІКТ стало потужним інструментом для естетичного, розумового, морального розвитку здобувачів освіти Нової української школи.

Список використаних джерел :

1. Кивлюк О. П. Особливості реалізації процесу ознайомлення молодших школярів з основними поняттями інформатики. Інформатика та інформаційні технології. Педагогічна преса. 2012. № 2. С. 42–46.
2. Стеценко А. А. Використання ІКТ в навчально-виховному процесі
URL: <https://vseosvita.ua/user/id21482> (дата звернення: 30.03.2022).